

Påstått konkurrensproblem – Västra Götalandsregionens säljverksamhet av tvätteritjänster

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare.

Ärendet

Textilia Tvätt & Textilservice AB (Textilia) har i en skrivelse som kom in till Konkurrensverket den 23 november 2017 anfört att Västra Götalandsregionen genom Tvätteriet Alingsås bedriver säljverksamhet i strid med kommunallagens lokaliseringsprincip och att säljverksamheten snedvrider förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden i strid med 3 kap. 27 § konkurrenslagen (2008:579), KL. Vidare har Textilia gjort gällande att Tvätteriet Alingsås skulle lägga ett orimligt lågt anbud i en vid tidpunkten för klagomålet pågående upphandling genomförd av Landstinget i Värmland.

Västra Götalandsregionen erbjuder genom Tvätteriet Alingsås tvätt- och textiltjänster i Västra Götaland och Värmland. Tvätteriet Alingsås ingår som en del i förvaltningen Regionservice som i sin tur är en del av Västra Götalandsregionen. Verksamheten bedrivs främst för att tillgodose det interna behovet av tvätt- och textiltjänster, men tvätteriet har även externa kunder såsom landsting, statliga myndigheter, kommuner och privata aktörer.

Textilias verksamhet omfattar främst tvätt- och textiltjänster till vård och omsorg där landsting, kommuner och privata vårdföretag är kunder. Utöver detta levererar Textilia även till kunder inom försvaret, industrin samt hotell- och restaurangnäringen. Textilia ägs sedan 2017 av De Forenede Dampvaskerier, som är ett av Danmarks största textilserviceföretag.

Konkurrensverkets utredning

Textilia har i huvudsak anfört följande. Tvätteriet Alingsås har flera externa kunder utanför den egna regionens gränser. Bland annat gäller detta Landstinget i Värmland, vars upphandling uppskattas till cirka 6 % av en nationell öppen

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

marknad gällande tvätt- och textiltjänster för landsting. Verksamheten strider mot lokaliseringsprincipen då försäljningen sker utanför regionens område och kan därför inte anses gynna regionens egna medlemmar. Rättspraxis gällande försörjning av bostäder, energi och kollektivtrafik är inte applicerbar i detta fall. Tvätteriets förfarande stänger också ute privata aktörer från marknaden i Värmland då det även binder upp ett antal kommuner genom försäljning till Landstinget i Värmland. Vidare finns det en misstanke om att verksamheten tillämpar enskilda förfaranden som begränsar konkurrensen. Detta gäller särskilt prissättningen i den vid tidpunkten för klagomålet pågående upphandlingen för Landstinget i Värmland. Tvätteriet Alingsås blotta närvaro på marknaden leder till konkurrensbegränsande effekter, då det förhindrar betydande nyinvesteringar för de privata aktörerna och minskar företagets incitament för att delta i framtida upphandlingar.

Tvätteriet Alingsås har i huvudsak anfört följande. Regionens huvuduppdrag är att bedriva hälso- och sjukvård enligt 8 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen. I detta begrepp inkluderas att upprätthålla en god hygienisk standard. Detta innebär bland annat att tillhandahålla sjukvården arbetskläder, patientkläder och operationstextilier. Lokaliseringsprincipen hindrar inte kommunal samverkan så länge det ligger i kommunernas intresse. Samarbetet med Landstinget i Värmland innebär ett ständigt pågående utvecklingsarbete på tvätt- och textilområdet. Samarbetet mellan de två landstingen är av allmänt intresse för regionens invånare då det upprätthåller kvalitén och hygiensäkerheten i sjukvården. Tvätteriet Alingsås bedrivs enbart med intäkter från intern och extern försäljning och får inga övriga anslag från regionen.

Konkurrensverket har i utredningen ålagt Tvätteriet Alingsås att tillhandahålla information om bland annat prissättningen till externa kunder och om den interna prissättningen. Det inkomna materialet har tillsammans med bland annat data från SCB angående arbetsställen analyserats varvid följande har framkommit.

Tvätteriet Alingsås har deltagit i två upphandlingar sedan 2011. Båda har gällt tvätt- och textiltjänster till Landstinget i Värmland. Den tjänst som efterfrågas kräver att verksamheten är av större skala, då verksamheten ska kunna tillgodose behovet för landstingets samtliga sjukvårdsverksamheter. Det ställs även krav på hög leveransgrad och att verksamheten kan uppnå de krav som ställs på hygienhanteringen. Tvätteriet Alingsås konkurrenter i båda upphandlingarna har varit Textilia och Berendsen Textil Service AB. Konkurrenterna är även de två aktörer som är aktiva över hela landet när landstingen upphandlar tvätteritjänster. De två bolagen har vart och ett en omsättning som är väsentligt högre än omsättningen för Tvätteriet Alingsås. Utöver försäljningen till Landstinget i Värmland har Tvätteriet Alingsås även viss försäljning till kommuner och privata vårdgivare. Denna försäljning är av mindre omfattning.

Skäl för beslutet

Konkurrensverket bedömer i varje enskilt fall om den fråga som anmäls ska granskas närmare. Detta sker med utgångspunkt i myndighetens prioriteringspolicy. Vid prioriteringen väger Konkurrensverket in förfarandets förmåga att skada konkurrensen och konsumenterna, hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande samt om Konkurrensverket är den aktör som är bäst lämpad att agera. I bedömningen vägs även in Konkurrensverkets förutsättningar att effektivt utreda och ingripa mot problemet.

Enligt 3 kap. 27 § KL får en kommun eller ett landsting förbjudas att i en verksamhet av kommersiell eller ekonomisk natur tillämpa ett visst förfarande om det snedvrider, eller är ägnat att snedvrیدا, förutsättningarna för en effektiv konkurrens. Förbud får också meddelas om förfarandet hämmar, eller är ägnat att hämma, förekomsten eller utvecklingen av en sådan konkurrens. Förbud får dock inte meddelas när det gäller förfaranden som är försvarbara från allmän synpunkt. Även en verksamhet som en kommun eller ett landsting bedriver kan förbjudas om den anses konkurrenssnedvridande. Verksamheten får dock inte förbjudas om den är förenlig med lag.

Oavsett hur frågan om lokaliseringsprincipen i detta fall ska bedömas är det avgörande för Konkurrensverkets ställningstagande i vad mån den offentliga verksamheten påverkar eller är ägnad att påverka konkurrensen på ett negativt sätt.

Tilldelningsbeslutet i Landstinget i Värmlands upphandling inkom under tiden för Konkurrensverkets utredning. Prissättningen i Tvätteriet Alingsås anbud i den aktuella upphandlingen var klart högre än de övrigas anbud. Analysen av Tvätteriet Alingsås prissättning ger heller inte i övrigt något påtagligt stöd för att det föreligger en konkurrensbegränsande prissättning. Konkurrensverkets analys ger inte heller någon tydlig indikation på att Tvätteriet Alingsås skulle ha en negativ inverkan på antalet företag i branschen som är aktiva i närområdet.

Sammantaget tyder resultatet av Konkurrensverkets utredning inte på att Tvätteriet Alingsås verksamhet påverkar konkurrensen på ett negativt sätt. Med hänsyn till vad som framkommit finner Konkurrensverket inte anledning att prioritera ytterligare utredning. Konkurrensverket skriver därför av ärendet från vidare handläggning.

Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till om förfarandet strider mot konkurrensreglerna.

Subsidiär talan

Konkurrensverkets beslut att inte utreda det påtalade konkurrensproblemet ytterligare kan inte överklagas. Detta följer av 7 kap. 1 § KL.

De företag som berörs av förfarandet eller verksamheten kan däremot på egen hand väcka talan vid domstol för att få saken prövad enligt 3 kap. 32 § KL.

Subsidiär talan om förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet enligt 3 kap. 27 § konkurrenslagen väcks genom ansökan om stämning vid Patent- och marknadsdomstolen.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit Johan Dorf.

Rikard Jermsten

Johan Dorf

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.

Kopia till:

Regionservice Västra Götalandsregionen